

Troværdig bibel

Anden kronik i en serie om LM's kerneværdier bragt i Avisen Tro&Mission i februar 2006.

Af Jens Ole Christensen, generalsekretær i Luthersk Missionsforening

»Jeg går i kirke for at høre det, jeg ikke kan sige mig selv.« Sådan begrunder digteren Søren Ulrik Thomsen, at han som midaldrende har vendt sig mod evangelisk-luthersk kristendom i den folkekirkelige udgave.

Nu vil Thomsen næppe synes om det bibelsyn, der fremlægges i denne artikel, men han får faktisk givet en central begrundelse for, hvorfor en troværdig bibel er vigtig for os i LM: Kristendom er ikke noget, vi kan tænke os til, men den må åbenbares.

Og Gud kan vi heller ikke tænke, føle eller opleve os til: »Ingen har nogensinde set Gud; den Enbårne, som selv er Gud, og som er i Faderens favn, han er blevet hans tolk.« Joh 1,18.

Det vil sige: Gennem det ord, der blev kød (Jesus), og gennem det ord, der er inspireret af Helligånden (Bibelen), kan vi komme til at kende den Gud, som ingen kan finde selv.

Jesus og Bibelen

Det er nemlig en vigtig pointe, at synet på Jesus og synet på Bibelen hænger sammen. Vi tror på Jesus, og vi tror, at de hellige skrifter er Guds åbenbaring, fordi det er Jesu opfattelse af dem. Han behandler Gammel Testamente som Guds ord og kan selv i små detaljer tale om, at »Skriften kan ikke rokkes«. Joh 10,35.

Han har den opfattelse, at han selv er hovedpersonen, som hele Gammel Testamente peger frem imod, og derfor udlagde han for dem, hvad der stod om ham i alle Skrifterne. Luk 24,27.

Derfor bliver det et omkvæd i Matthæusevangeliet, at »det skete, for at det ord skulle gå i opfyldelse, som er talt ved profeten...«, og derfor kan han gang på gang afslutte en diskussion med et bibelcitater, for eksempel Matt 22,44-46.

Sådan forstår apostlene også Gammel Testamente:

»Ethvert skrift er indblæst af Gud og nyttigt til undervisning, til bevis, til vejledning og til opdragelse i retfærdighed, så at det menneske, som hører Gud til, kan blive fuldvokset, udrustet til al god gerning.« 2 Tim 3,16.

Disse skrifter var godt nok menneskers ord i den forstand, at de afspejler de enkelte forfatters temperament og placering i historien. Men de er blevet til under Helligåndens vejledning og er derfor samtidig Guds ord. Og når det handler om at vejlede til frelse, så giver de klar og tydelig hjælp.

Apostlene i Ny Testamente har samme autoritet, fordi Jesus giver dem den og siger til dem: »For det er ikke jer, der taler, men det er jeres faders ånd, som taler gennem jer.« Matt 10,20.

Undertiden hører man i debatten, at »vi tror ikke på en bog, vi tror på en person«. Der er en rigtig pointe i det. Vi tilbeder ikke - som islam - en bog, der er kommet ned fra Himlen. Men vi tror, at Bibelen er troværdig og inspireret af Helligånden, fordi vi har fået det at vide af den person, som kom ned fra Himlen: Jesus.

Derfor kan troen på Jesus og troen på Bibelen ikke spilles ud mod hinanden.

Jesus - det store centrum

Bibelen er en frodig bog. Her mødes mange tidsaldre - den er blevet til over cirka 1.500 års historie - mange livssituationer og temperamenter. Kriser, sejre, nederlag, ny erkendelse, frafald, genoprettelse og frelse.

Det fremstilles i mange genrer: historiske beretninger, som fortæller, hvad der virkelig skete, poesi, som fortæller, hvad der skete i menneskers hjerter, visdoms-tekster, hvor et troende

menneske tænker over livet, syner, hvor en profet ser det, ingen på jorden kan se, og breve, hvor indholdet af Jesu forkyndelse og gerning foldes ud.

Den bog bliver man ikke færdig med. Hvis man tror, at man har fanget dens budskab og ikke har mere at lære, så er det et sikkert tegn på, at man er holdt op med at læse eller er kommet ind i et fejlspor i sin læsning.

Men i hele den spraglede mangfoldighed er der et centrum: Det peger alt sammen hen på Jesus. Ofte meget direkte, undertiden indirekte og på en måde, så man spekulerer på, om forfatteren selv var sig bevidst, at det var Jesus, han kom til at forkynde. Den erkendelse har også betydning for, hvordan vi læser teksterne.

Man hører undertiden i den aktuelle debat, at hvis man fastholder for eksempel Moselovens syn på homoseksualitet, så må man også fastholde for eksempel dødsstraffen, renhedsforskrifterne og den gamle israelitiske samfundsorden.

Nu er det muligt, at nogle af dem, der bruger det argument, taler mod bedre vidende, for den kristne kirke har altid læst Gammel Testamente som en frelseshistorisk bog, der peger hen mod Jesus.

Det betyder, at vi har anvendt Jesu og apostlenes brug af Gammel Testamente som filter for, hvad vi betragter som forpligtende for kristne i dag, og hvad vi alene ser som Guds ord til Israel dengang.

Det betyder: Når Jesus og apostlene fastholder Moselovens syn på ægteskabet, så fastholder vi det også. Når de ikke viderefører dødsstraffen, renhedsforskrifterne og den israelitiske samfundsorden, så er vi fri i forhold til dem. Dette er ikke spor inkonsekvent, men en fuldstændig sammenhængende og klassisk kristen forståelse.

Hvilke konsekvenser får alt det så for vores brug af Bibelen?

Nogle hovedpunkter:

Læs

Det kan lyde som en flad selvfølgelighed, men det er første vigtige konsekvens. Der er nemlig noget galt, når missionsfolk bliver det, generalsekretær Erik Baun fra Bibellæser-Ringen engang kaldte for sofa-biblicister: Mennesker, der i teorien har et stærkt bibelsyn, men i praksis ikke bruger Bibelen eller lader sig styre ret meget af den.

Så kan der måske være grund til at understrege, at der med dette ikke kun menes personlig og individuel bibellæsning. En del mennesker - især folk, der i øvrigt ikke læser så meget - har det vanskeligt med personlig bibellæsning. Jeg tror, vi i vores tradition har understreget den personlige bibellæsning for meget og den fælles for lidt. Ny Testaments bøger blev for de flestes vedkommende skrevet for at blive læst op. Når Paulus formaner til, at Guds ord skal bo rigeligt mellem os, Kol 3,16, så handler det altså også om forkyndelse, husandagt, samtale, bibelkreds, festtaler og mange andre lejligheder til at beskæftige sig med Guds ord sammen.

Tag imod

Fordi Skriften har Jesus Kristus som centrum, så er den ikke først og fremmest en instruktionsbog i livsform eller etik. Den har nogle gaver, den vil give os: Guds venskab, syndernes forladelse, evighedshåb, livsmod ... Fortsæt selv listen, den er lang. Alt sammen samlet i den gave, Jesus Kristus er.

Hvis det ikke bliver centrum i vores samliv med Bibelen, så kan selv det mest korrekte bibelsyn blive skævt: Det kan forfalde til at blive en slags frimærkesamling over interessante synspunkter, der kun vækker nysgerrighed. Eller til at blive en lovebog, som et menneske får et anstrengt og/eller farisæisk forhold til.

Adlyd

Endelig så vil den adlydes, fordi den er Guds tale til os, der fortæller os det, vi ikke kan sige os selv. Det handler om det personlige liv, om lære, etik, menighedsliv og samfundsliv. Undertiden taler den meget specifikt og tydeligt. For eksempel: »Du må ikke begå drab.«

Undertiden taler den i rummelige og overordnede ord, som vi selv må udfylde i vores forskellige livssituationer. For eksempel: »Sæt i ydmyghed hinanden højere end jer selv.«

I den aktuelle debat knyttes bibeltroskab ofte til nogle testspørgsmål: Nej til kvindelige præster og praktiseret homoseksualitet, troen på skabelsesberetningen og evig fortabelse.

Det er egentlig ganske forståeligt. For mange af de synspunkter ville vi ikke have, hvis vi ikke blev tvunget til dem af den bog, der fortæller os det, vi ikke kan sige os selv. Om en del moderne forståelser af de spørgsmål kan man være fristet til at citere kirkefaderen Hippolyt: »Denne lære kunne være meget fornuftig, hvis den ikke havde haft Skrifterne imod sig.«

Alligevel må der advares imod, at vi overtager vores modstanderes verdensbillede og tror, at vores bibelsyn alene handler om de punkter.

Samtidig med at vi fastholder vores politisk ukorrekte synspunkter på Skriftens grund, må vi ikke glemme det store perspektiv:

Den, der ikke læser Bibelen og tager imod dens gaver, er ikke bibeltro. Lige meget hvor stærke ord han bruger om Bibelens troværdighed.

Den, der ikke er gavmild med sin rigdom, tilgivende over for kolleger og familie, sandfærdig eller freds-elskende, er lige så langt væk fra Den hellige Skrift, som den kvindelige præst, den praktiserende homoseksuelle og abortlægen. Hvis vi ikke fastholder det, så er vi ved at miste sansen for proportioner.

To vildveje

Det forekommer mig, at der firkantet sagt er to vildveje i dette spørgsmål:

På den ene frister tidsånden os til at opgive Guds livgivende, men upopulære vejledning, fordi den passer for dårligt til vores egen og samfundets tankegang.

På den anden bliver vi militante i den forstand, at vi omkring bibelsyn kun kan tale om testspørgsmålene og ikke ser det store perspektiv og de spørgsmål, hvor den troværdige bibel udfordrer vores liv og vaner.

Gud bevare os fra dem begge.